

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžo/36/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014202041
Dátum vydania rozhodnutia: 13.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014202041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, IČO: 31 303 862, Tulčík 26, právne zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, so sídlom Dobrovičova 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 4063/2014 - 720 zo dňa 02.10.2014, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/267/2014-60 z 28.01.2016, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/267/2014-60 z 28.01.2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „prvostupňový súd“ alebo „súd prvého stupňa“) podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 4063/2014-720 zo dňa 02.10.2014, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Okresného úradu Prešov (ďalej aj ako „prvostupňový orgán“) č. OU-PO-OOP4-2014/015070-4 MAP zo dňa 16.06.2014, ktorým bol v zmysle § 41 ods. 13 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch (ďalej len „zákon o lesoch“) schválený návrh Programu starostlivosti o lesy pre Lesný celok Mestské lesy Prešov, s dobou platnosti 2014 - 2023 na celkovej výmere 1.332,67 ha lesných pozemkov, ktorý vypracoval vyhotoviteľ Slovenská lesnícka spoločnosť, a.s., Banská Bystrica s rozsahom úloh bližšie špecifikovaných vo výroku dotknutého rozhodnutia.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že prvostupňový orgán v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o lesoch podaním zo dňa 21.03.2013 oznámil účastníkom konania, dotknutým orgánom štátnej správy, právnickým a fyzickým osobám, ktorých práva môžu byť dotknuté programom starostlivosti o lesy, že vyhotovovateľ tohto plánu vypracoval správu o doterajšom hospodárení a určení zásad na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy pre lesné celky, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov. Dotknuté osoby boli upovedomené, že správa o hospodárení a určení zásad na vyhotovenie plánu bude prerokovaná dňa 30.04.2013, kedy sa vyhotoví protokol a zároveň boli dotknuté osoby upozornené, že

na pripomienky a požiadavky uplatnené po vyhotovení protokolu sa prihladať nebude. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na podanie žalobcu zo dňa 25.04.2014, ktoré bolo správne orgánu doručené po stanovenej lehote dňa 05.05.2014 a ktorým sa žalobca vyjadril k podkladom rozhodnutí vo veci schválenia programu starostlivosti lesy a kategorizácie lesov okrem iného aj na Lesnom celku Mestské lesy Prešov. Prvostupňový orgán dňa 30.04.2013 vypracoval Protokol o výsledku prerokovania správy o doterajšom hospodárení a určení zásad na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy a stanovení pokynov na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy pre obhospodarovateľov lesa v rámci Lesného celku Mestské lesy Prešov na obdobie rokov 2014 - 2023, v rámci ktorého vyhotovovateľ programu starostlivosti o lesy predložil aj návrh na vyhlásenie ochranných lesov na Lesnom celku Mestské lesy Prešov. Krajský súd poukázal na body 28. a 29. uvedeného protokolu, kde sa správny orgán zaoberal aj požiadavkami a pripomienkami žalobcu.

Krajský súd ďalej poukázal na to, že správne orgány oboch stupňov sa vysporiadali s jednotlivými námietkami žalobcu a v tejto súvislosti citoval časť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného. Na tomto mieste krajský súd poukázal na tri hlavné funkcie lesov, a to produkčnú, ochrannú a špeciálnu. Dôvodil, že funkcia lesa je limitovaná stanovištnými podmienkami jednotlivých lesných porastov, a preto kategorizácia lesa úzko súvisí so stanovištnou typizáciou a zaradením porastu do kategórie lesov hospodárskych alebo lesov ochranných, pričom jednoznačne vychádza z prevládajúceho typu stanovišťa v tomto poraste. Kategória lesov osobitného určenia tvorí z tohto pravidla určitú výnimku, ktorá vyplýva najmä z celospoločenského alebo skupinového záujmu vyjadreného aktom vyhlásenia porastov za lesy osobitného určenia. Krajský súd súhlasil s konštatovaním správnych orgánov, že ak žalobca považoval za primárnu funkciu lesa ochranu biotopov, mal možnosť podať žiadosť o vyhlásenie lesov osobitného určenia podľa § 17 ods. 4 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa, v súlade s § 14 ods. 2 písm. e/ a § 16 ods. 3 zákona o lesoch, čo sa však v danom prípade zo strany žalobcu a ani zo strany iného účastníka konania nestalo. Krajský súd tiež poukázal na správnosť postupu prvostupňového orgánu, kedy ten vychádzal pri svojom rozhodovaní zo stanoviska odbornej organizácie ochrany prírody SOP, Regionálneho centra ochrany prírody v Prešove č. RCOP PO/570/2014 zo dňa 28.04.2014, ktorá nemala k schváleniu Programu starostlivosti o lesy pre Lesný celok Mestské lesy Prešov zásadné pripomienky. Záverom krajský súd konštatoval, že žalobca žiadnym relevantným spôsobom nešpecifikoval, v čom bol rozhodnutiami správnych orgánov dotknutý.

O náhrade trov konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní úspech nemal, právo na ich náhradu nepriznal.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu a žalobe v celom rozsahu vyhovel. Mal za to, krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ OSP) a zároveň napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP).

Žalobca opätovne zdôraznil, že ani v napadnutých rozhodnutiach správnych orgánov, ani v napadnutom rozsudku krajského súdu nemožno nájsť odpovede na žalobcove námietky spočívajúce v tom, že pokiaľ v procese vyhotovovania a schvaľovania programu starostlivosti o lesy nebol identifikovaný stav biotopov európskeho významu na predmetnom lesnom celku a nebol primerane tomuto stavu zvolený predpísaný model hospodárenia, nemožno považovať napadnuté rozhodnutia za zákonné, keďže sú v rozpore s § 46 Správneho poriadku. Dôvodil, že program starostlivosti o lesy a v ňom predpísaný model hospodárenia je prakticky jediným spôsobom, prostredníctvom ktorého je možné zabrániť zničeniu, či poškodeniu prírodných biotopov pri bežnom obhospodarovaní lesných pozemkov. Zastával názor, že ak program starostlivosti o lesy predpíše taký model hospodárenia, ktorého realizácia znamená zničenie alebo poškodenie biotopu, podľa zákona o ochrane prírody a krajiny neexistuje prostriedok, ktorým by bolo možné takému spôsobu hospodárenia zabrániť, teda ochrániť predmetné biotopy pred zničením. V tejto súvislosti žalobca poukázal na podklady rozhodnutí správnych orgánov, z ktorých vyplýva, že súčasťou lesného celku sú biotopy európskeho významu, národného významu a prioritné biotopy

európskeho významu. Za tohto stavu bolo podľa žalobcu jediným postupom v konaní o vyhotovení programu starostlivosti o lesy, ktorý by zodpovedal zákonným požiadavkám, predpísanie takého modelu hospodárenia, ktorý by zabránil zničeniu alebo uvedeniu do nepriaznivého stavu ohrozených biotopov. Mal za to, že v priebehu konania takýto postup zvolený nebol, teda nebolo v tomto smere správnymi orgánmi vykonané žiadne dokazovanie, a to aj napriek jeho opakovaným námietkam.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu súhlasil s napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave a s vysloveným právnym záverom sa stotožňoval.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné vyhovieť a to vo vzťahu k vadám rozhodnutia krajského súdu.

Najvyšší súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že listom zo dňa 21.03.2013 prvostupňový orgán oznámil účastníkom konania, dotknutým orgánom štátnej správy, právnickým a fyzickým osobám, ktorých práva môžu byť dotknuté programom starostlivosti o lesy, že vyhotovovateľ tohto plánu vypracoval správu o doterajšom hospodárení a určení zásad na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy pre lesné celky, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov. Dotknuté osoby boli vyzvané na predloženie pripomienok k správam o hospodárení a požiadaviek na vypracovanie pokynov v určenej lehote. Správy a predložené pripomienky k správam o doterajšom hospodárení a o určení zásad na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy pre lesné celky, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov, boli prerokované dňa 30.04.2013. Prerokovanie správ a predložených pripomienok bolo zachytené v protokole zo dňa 30.04.2013, ktorý obsahoval pokyny na vyhotovenie programu starostlivosti o lesy. V súlade s § 41 ods. 10 zákona o lesoch sa dňom vyhotovenia protokolu začalo konanie o vyhotovení programu starostlivosti a na pripomienky a požiadavky uplatnené po jeho vyhotovení sa zo zákona neprihliadalo. Listom zo dňa 03.04.2014 dal správny orgán možnosť účastníkom konania, zúčastneným osobám a dotknutým orgánom štátnej správy vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia vo veci schválenia programu starostlivosti o lesy a kategorizácie lesov na lesných celkoch, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov, a to v lehote do 25.04.2014. Podaním zo dňa 25.04.2014, doručeným prvostupňovému orgánu dňa 05.05.2014, žalobca predložil svoje vyjadrenie k podkladom rozhodnutí vo veci schválenia programu starostlivosti o lesy a kategorizácie lesov na lesných celkoch, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov. Z obsahu administratívneho spisu najvyšší súd tiež zistil, že jeho súčasťou je vyjadrenie a odborné stanovisko odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Prešov zo dňa 09.05.2014, v ktorom bolo konštatované, že schválením programu starostlivosti o lesy a kategorizácie lesov na lesných celkoch, medzi ktorými bol aj Lesný celok Mestské lesy Prešov, nie je predpoklad ich významného vplyvu na územia európskeho významu, ktoré sú zaradené do sústavy chránených území NÁTURA 2000.

Podľa § 16 ods. 1 a 2 zákona o lesoch ochranné lesy vyhlasuje rozhodnutím orgán štátnej správy lesného hospodárstva na návrh vyhotovovateľa programu starostlivosti (§ 42) na dobu platnosti programu starostlivosti o lesy (§ 40). V ochranných lesoch možno schváliť osobitný režim hospodárenia, len ak tým nedôjde k obmedzeniu a ohrozeniu účelu, na ktorý boli vyhlásené.

Podľa § 36 ods. 1 zákona o lesoch na účely tohto zákona sa odborným hospodárením v lesoch rozumie povinnosť obhospodarovateľa lesa zabezpečiť hospodárenie podľa programu starostlivosti o lesy alebo výpisu z neho prostredníctvom hospodára (§ 47).

Podľa § 40 ods. 1 zákona o lesoch program starostlivosti o lesy (ďalej len „program starostlivosti“) je nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch; nie je nástrojom na usporiadanie vlastníctva k pozemkom ani určenie obhospodarovateľov lesa.

Podľa § 41 ods. 1 zákona o lesoch vyhotovenie programu starostlivosti je postup, ktorého výsledkom je program starostlivosti podľa § 40 ods. 1 až 3 a 7.

Podľa § 41 ods. 9 zákona o lesoch o výsledkoch prerokovania správy o hospodárení a pripomienok a požiadaviek podľa odseku 8 sa vyhotoví protokol, ktorý obsahuje pokyny na vyhotovenie programu starostlivosti a termín predloženia návrhu programu starostlivosti orgánu štátnej správy lesného hospodárstva najneskôr do 15. decembra posledného roku platnosti programu starostlivosti.

Podľa § 41 ods. 10 zákona o lesoch konanie o vyhotovení programu starostlivosti sa začína dňom vyhotovenia protokolu podľa odseku 9. Na pripomienky a požiadavky podľa odseku 8 uplatnené po vyhotovení protokolu sa neprihliada.

Podľa § 41 ods. 13 zákona o lesoch návrh programu starostlivosti schvaľuje orgán štátnej správy lesného hospodárstva po záväznom vyjadrení dotknutých orgánov štátnej správy, ktorým kontrolujú splnenie pripomienok a požiadaviek uplatnených podľa odseku 8, rozhodnutím, ktorého prílohou je program starostlivosti. Ak predložený návrh obsahuje nedostatky, ktoré zabraňujú jeho schváleniu, vráti ho vyhotovovateľovi programu starostlivosti a určí požiadavky alebo podmienky, po splnení ktorých možno program starostlivosti predložiť na jeho schválenie. O schválení programu starostlivosti rozhodne najneskôr do jedného roka od začatia konania o vyhotovení programu starostlivosti; ministerstvo môže v odôvodnených prípadoch túto lehotu predĺžiť. Účastníkom konania a zúčastneným osobám sa doručuje len oznámenie o schválení programu starostlivosti. Odvolanie proti rozhodnutiu o schválení programu starostlivosti nemá odkladný účinok; účastník konania sa môže odvolať len v tej časti, ktorá sa ho týka.

Podľa § 46 Správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Sudy v správnom súdnictve prejednávajú na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po dôkladnom oboznámení sa s obsahom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd sa dôsledne nezaoberal a nevysporiadal s námietkou žalobcu, že žalovaný ale ani správny orgán prvého stupňa sa stavom biotopov európskeho významu, vrátane prioritných biotopov nezaoberali, námietku žalobcu nezohľadnili a rozhodnutie o schválení PSoL vydali bez toho, aby bol stav týchto biotopov zistený spoľahlivo, keďže len takéto zistenie môže byť podkladom pre vecne správne rozhodnutie. Aj podľa názoru najvyššieho súdu bez dostatočného zodpovedania vyššie uvedenej námietky nie je možné zaujať stanovisko, či došlo k predpísaniu takého modelu hospodárenia, ktorý by zabránil zničeniu biotopov európskeho významu, vrátane prioritných biotopov, či ich uvedeniu do nepriaznivého stavu.

Závery krajského súdu preto nemožno považovať za dostačujúce. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Kurti v. Turecko - rozsudok z 29. septembra 2005 č. 2507/02. Múčková v. Slovensko - rozsudok z 13. júna 2006 č. 21302/02), je jedným z princípov predstavujúcich neopomenuteľnú súčasť práva na spravodlivý proces aj povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, pričom sa musí vyporiadať s námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom zodpovedajúcim ich závažnosti. Pokiaľ súd tejto zákonnej povinnosti nedostojí, a to jednak tým, že sa zistenými skutočnosťami alebo tvrdenými námietkami nezaobera vôbec, alebo sa s nimi vyporiada nedostatočným spôsobom, založí tým nepreskúmateľnosť svojho rozhodnutia. Takýto postup nemožno akceptovať, nakoľko by znamenal otvorenie cesty k ľubovôli v súdnom rozhodovaní a znamenal by porušenie práva na spravodlivý proces (Čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Procesným právom účastníka konania odzrkadľujúcim aj jeho právo na spravodlivý proces je právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, čo je priamo vyjadrené v povinnosti súdu odôvodniť rozsudok spôsobom upraveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (k tomu pozri bližšie napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 236/06 ako aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, č. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997).

Krajský súd v Bratislave v preskúmvanej veci podľa zhora uvedených ústavných článkov, zákonných ustanovení a zásad nepostupoval.

Týmto svojím postupom krajský súd spôsobil pochybnosť o zákonnosti a vecnej správnosti svojho rozhodnutia a zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ktorá mala za následok porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces (§ 157 ods. 2 posledná veta OSP v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP). V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu predovšetkým opätovne vec prejednať v intenciách platnej judikatúry najvyššieho a ústavného súdu, vysporiadať sa aj s odvolacími dôvodmi žalobcu a vydať rozhodnutie, ktoré bude spĺňať všetky náležitosti požadované v § 157 OSP a ktoré bude aj riadne odôvodnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 2 a § 221 ods. 1 písm. h) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.